

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 25.1.2006
COM(2006) 20 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**Zunanji ukrep: Tematski program za okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov,
vključno z energijo**

KAZALO

1.	Uvod.....	3
2.	Okvir	3
2.1.	Podpora okolja in trajnostnega upravljanja naravnih virov, vključno z energijo, zunaj meja EU.....	3
2.2.	Politika EU in ES glede okolja in trajnostnega upravljanja naravnih virov, vključno z energijo.....	5
2.3.	Pretekle izkušnje in pridobljena spoznanja.....	6
2.3.1.	Pregled trenutnih instrumentov	6
2.3.2.	Spoznanja iz širšega mednarodnega okvira: potreba po vodstvu, večja skladnost, usklajeni ukrepi EU in uresničevanje obveznosti	7
2.4.	Utemeljitev tematskega pristopa.....	8
3.	Tematski program	9
3.1.	Področje uporabe programa	9
3.2.	Načela za načrtovanje programa	10
3.3.	Cilji.....	11
4.	Prednostne naloge	11
4.1.	Začetna dela v zvezi z razvojnim ciljem novega tisočletja št. 7: spodbujanje okoljske trajnosti.....	11
4.2.	Spodbujanje izvajanja pobud EU in mednarodno sprejetih obveznosti.....	12
4.3.	Boljše vključevanje s strani EU	14
4.4.	Krepitev upravljanja okolja in vodstva s strani EU	14
4.5.	Podpiranje možnosti za trajnostne energetske vire v partnerskih državah in regijah	15

Annexes

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Zunanji ukrep: Tematski program za okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov, vključno z energijo

1. UVOD

Da bi se racionaliziral in poenostavil veljavni zakonodajni okvir, ki ureja zunanje ukrepe Skupnosti, je Evropska komisija predlagala skupek šestih novih instrumentov v okviru finančnih perspektiv od leta 2007 do 2013. Trije instrumenti (za človekoljubno pomoč, stabilnost in makrofinančno pomoč) so horizontalni in bodo namenjeni posebnim potrebam in okoliščinam. Preostali trije (za predpristopno pomoč, za podpiranje evropske sosedске in partnerske politike ter za razvojno in gospodarsko sodelovanje) so zasnovani za izvajanje posebnih politik in pokrivajo določena geografska območja. V prihodnje bodo ti instrumenti zagotavljali temeljne zakonodajne akte za izdatke Skupnosti, ki podpirajo programe zunanjega sodelovanja, vključno z ustreznimi tematskimi programi, in bodo med drugim nadomestili obstoječe tematske uredbe.

V skladu s temi predlogi tematski programi zagotavljajo določeno dodano vrednost in vključujejo dejavnosti, ki dopolnjujejo geografske programe, ki še naprej ostajajo prednostni okvir za sodelovanje Skupnosti s tretjimi državami¹.

Komisija se je zavezala, da bo z Evropskim parlamentom in Svetom razpravljala o področju uporabe, ciljih in prednostnih nalogah vsakega tematskega programa na podlagi uradnih sporočil obema institucijama. Rezultat tega procesa bodo politične smernice za nadaljnje stopnje načrtovanja programov, predvsem zunanje tematske strateške dokumente, ki jih bo treba pripraviti v skladu z določbami zgoraj navedenih instrumentov.

Tematski program za okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov, vključno z energijo, se predlaga z namenom, da bi začeli reševati okoljske vidike razvoja in drugih zunanjih politik ter pomagali pri spodbujanju okoljskih in energetske politik Evropske unije v tujini.

Po posvetovalnem postopku so bili v tematski program vključeni številni predlogi civilne družbe.

2. OKVIR

2.1. Podpora okolja in trajnostnega upravljanja naravnih virov, vključno z energijo, zunaj meja EU

V zadnjih petdesetih letih se je svetovno prebivalstvo skoraj potrojilo in ljudje so ekosisteme zelo spremenili, da bi zadovoljili vedno večje potrebe po hrani, sladki vodi, lesu, vlaknih in gorivu. Blaginja človeka in gospodarski razvoj sta se precej povečala,

¹ Glejte Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o „zunanjih ukrepih prek tematskih programov v okviru prihodnjih finančnih perspektiv 2007–2013“ – COM(2005) 324, 3.8.2005.

vendar pa sta zaradi človeških pritiskov dve tretjini ključnih ekosistemov planeta načeti ali pa se ne uporabljata trajnostno, kar ovira doseganje razvojnih ciljev novega tisočletja, kakor je pokazala nedavna Ocena ekosistemov tisočletja².

Do leta 2030 se predvideva povečanje števila prebivalstva za 2 milijardi; glede na to, da je za izkoreninjenje skrajne revščine potrebna dolgoročna gospodarska rast, bi se do leta 2050³ rast svetovnega gospodarstva lahko povečala za štirikrat. Nujno je treba zagotoviti trajnostno rabo naravnih virov, da načini proizvodnje in porabe ne bi preseгли zmognosti planeta za zagotavljanje virov ali absorpcijo odpadkov in emisij, ki jih taka rast ustvarja. To bo glavni izziv svetovnega gospodarstva, predvsem za gospodarstva in države v razvoju, tudi na področju energije, kjer je zaradi trenutnega pritiska na obstoječe vire in grožnje varnosti svetovne preskrbe z energijo mednarodno sodelovanje nujno.

Okoljski problemi se ne ozirajo na politične meje in globalizacija povečuje potrebo po tem, da se okoljska vprašanja rešujejo na mednarodni ravni. Trajnostni razvoj v Evropi zahteva skrb za trajnostni razvoj po celem svetu in dejavno ukvarjanje z njim. Prav tako EU podpira zaščito okolja in trajnostno upravljanje naravnih virov v okviru svojih prizadevanj za krepitev socialnih vidikov globalizacije.

EU je prevzela vodilno vlogo pri sklepanju mednarodnih sporazumov o okoljskih zavezah in se zelo dobro zaveda, da je treba državam v razvoju pomagati pri izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz teh sporazumov. Veliko teh obveznosti vključuje izvedbeni načrt iz Johannesburga s Svetovnega vrha o trajnostnem razvoju (glej Prilogo 1).

Okolje je vsekakor posebno pomembno za ljudi, ki živijo v revščini. Preživetje revnih je neposredno odvisno od cele vrste naravnih virov in od okolja, torej od trajnostnega upravljanja virov, kot so voda, energija, zemlja, gozdovi, močvirja, prosto živeče živali in staleži rib, ter so še posebno občutljivi na nevarnosti za okolje. Onesnaževanje zraka in vode predvsem vpliva na življenje urbanega prebivalstva. Preživljanje je mogoče izboljšati z zagotavljanjem neprekinjenega in pravičnega dostopa do naravnih virov, vključno s trajnostno energijo, ter s preprečevanjem propadanja okolja; zdravje je mogoče izboljšati z izboljšanjem kakovosti zraka in vode, varnim upravljanjem odpadnih voda, kemikalij in odpadkov ter z bojem proti onesnaževanju; ranljivost pa je mogoče zmanjšati z zmanjševanjem nevarnosti za okolje, prilagajanjem na podnebne spremembe, zagotavljanjem trajnostne preskrbe z energijo, ohranjanjem biološke raznovrstnosti, od katere so revni odvisni ob neugodnih razmerah, in reševanjem sporov zaradi virov. Škodljivi učinki podnebnih sprememb bodo povečali ranljivost revnih in jih je zato treba v celoti vključiti v vse vidike načrtovanja razvoja. Ključni izzivi, najpomembnejši za tematski program, so povzeti v Prilogi 2.

² <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

³ Poročilo o svetovnem razvoju 2003: trajnostni razvoj v dinamičnem svetu (Svetovna banka).

2.2. Politika EU in ES glede okolja in trajnostnega upravljanja naravnih virov, vključno z energijo

Cilj strategije trajnostnega razvoja EU, ki se trenutno pregleduje, je doseči visoko stopnjo gospodarske blaginje, socialne enakosti in kohezije ter varstvo okolja; strategija določa ključne mednarodne cilje, in sicer: izkoreninjenje revščine, boj proti socialni izključenosti, spodbujanje zdravja, skrb za to, da globalizacija prispeva k trajnostnemu razvoju, doseganje trajnostnih vzorcev proizvodnje in porabe, trajnostno upravljanje naravnih in okoljskih virov ter boljše upravljanje z namenom trajnostnega razvoja.

V nedavnem Evropskem soglasju o razvoju⁴ (imenovanem tudi Izjava o razvojni politiki) se EU zavezuje, da bo zagotavljala več pomoči in učinkovitejšo pomoč. Izkoreninjenje revščine kot glavni in najpomembnejši cilj razvojnega sodelovanja EU, vključno z izpolnjevanjem razvojnih ciljev novega tisočletja (RCNT), postavlja v okvir trajnostnega razvoja. Trajnostno okolje je sedmi cilj novega tisočletja, skrb za okolje in trajnostna energija pa sta bistvenega pomena za veliko drugih ciljev novega tisočletja. Podpora za okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov, tudi vode in energije, sta dve od devetih ključnih področij razvojnega sodelovanja Skupnosti. Jasno je, da države v razvoju potrebujejo dolgoročen integriran pristop k ponudbi energije in povpraševanju po njej, pri katerem imajo obnovljivi energetske viri in energetska učinkovitost ključno vlogo. V Soglasju je poudarjena tudi potreba po poenotenju razvojnih prizadevanj v ES in po pomoči državam v razvoju pri vključevanju okolja v njihove razvojne strategije. Poudarjena je vloga pomoči Skupnosti pri spodbujanju skladnosti med razvojno politiko in drugimi politikami EU, vključno z okoljem.

V Soglasju je poudarjena odločenost EU, da pomaga državam v razvoju dosegati cilje, dogovorjene na konferencah ZN, vključno z izvedbenim načrtom iz Johannesburga s Svetovnega vrha o trajnostnem razvoju, in uresničevati večstranske okoljske sporazume. Posebna pozornost je posvečena izzivu podnebnih sprememb v okviru razvojnega sodelovanja. Ugotavlja se dodana vrednost prispevkov Skupnosti h globalnim pobudam, povezanim s cilji novega tisočletja in globalnimi javnimi dobrinami, ter , da je treba te pobude preučiti od primera do primera. Pomembne obveznosti, sprejete v Soglasju, se odražajo tudi v drugih nedavnih ključnih dokumentih o politiki, vključno s Strategijo za hitrejši napredek pri doseganju ciljev novega tisočletja.

EU je na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju leta 2002 predstavila pomembne pobude vključno s Pobudo EU za vodo (EUWI), Pobudo EU za energijo (EUEI) COOPENER⁵, zunanjimi vidiki programa ES „Inteligentna energija – Evropa“⁶, Johanesburško koalicijo za obnovljive energetske vire in Akcijskim načrtom za izvajanje zakonodaje, upravljanje in trgovino na področju gozdov (FLEGT). Te pobude so spodbudile usklajevanje EU in politični dialog z državami in gospodarstvi v razvoju, civilno družbo in zasebnim sektorjem ter prispevale k vrsti programov in ukrepov.

⁴ Skupna izjava z dne 22. novembra 2005, o kateri so se dogovorili Evropski parlament, Svet in Komisija.

⁵ Sklep št. 1230/2003/ES.

⁶ COM(2002) 408 z dne 17.7.2002.

Okoljska politika na ravni Skupnosti je določena v 6. okoljskem akcijskem programu⁷. Ta politika opredeljuje štiri prednostne naloge: reševanje podnebnih sprememb, zaščita narave in biološke raznovrstnosti, prispevanje k zdravju in kakovosti življenja ter spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov in ravnanja z odpadki. Poudarja številne strateške pristope, tudi vključevanje okoljske politike v vse druge politike Skupnosti in vključevanje zainteresiranih strani v odločanje. Ta pristop je EU omogočil, da je prevzela mednarodno vodstvo pri izboljševanju globalnega okoljskega upravljanja, dosegla dogovor o večstranskih okoljskih sporazumih, oblikovala manj formalne mednarodne postopke in zagovarjala medsebojno podporo med svetovnimi trgovinskimi, zunanjimi, razvojnimi in okoljskimi politikami.

Energetska politika Evropske unije ima tri glavne cilje za doseganje trajnostnega razvoja: potrošnikom ponuditi energijo po konkurenčnih cenah s povečevanjem konkurence na energetskih trgih, zagotoviti varno preskrbo z energijo in znižati okoljske učinke energetskega sistema na sprejemljive ravni. Doseganje teh ciljev zahteva (1) učinkovitejši dialog in sodelovanje z državami in regijami partnericami EU na področju boja proti podnebnim spremembam in zagotavljanja dobave energije; (2) vključevanje vprašanj glede energije v prizadevanja za razvoj in zmanjševanje revščine in (3) boljšo usklajenost in povezanost politik ter podporo izboljševanju zmogljivosti za tiste, ki odločajo o energiji.

Širitev leta 2004 in prihodnje širitve, vključno s pristopom Bolgarije in Romunije, so in bodo pomembno vplivale na okoljsko politiko EU v zvezi s sosednjimi državami in na odnose z njimi glede energije. V okviru Evropske politike sosedstva je sodelovanje na področju okolja in energije še posebno pomembno zaradi naših skupnih virov in ekosistemov. EU spodbuja vse sosede Unije, naj prevzamejo vso odgovornost za izboljševanje okolja in prispevajo k doseganju mednarodnih okoljskih ciljev.

Da bi bil uspešen, bo ta tematski program temeljil na dobrih znanstvenih temeljih, izboljševanju zmožnosti uporabe novih znanj in spodbujanju inovacij ter bo vključeval znanstvenike in ustanove iz držav partneric, predvsem iz držav v razvoju. K zagotavljanju teh temeljev so pripomogli nadaljnji okvirni raziskovalni programi EU, predvsem Mednarodni program sodelovanja na področju znanosti in tehnologije (INCO).

2.3. Pretekle izkušnje in pridobljena spoznanja

2.3.1. Pregled trenutnih instrumentov

ES trenutno na razne načine financira programe za tropske gozdove, okolje, mednarodne okoljske procese in energijo.

Proračunska postavka za tropske gozdove in okolje v državah v razvoju je zagotovila 249 milijonov EUR za podporo trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in 93 milijonov EUR za zaščito okolja v obdobju med letoma 2000 in 2006. Sredstva so bila usmerjena predvsem na inovativne in strateške pilotne ukrepe.

Nedavna ocena proračunske postavke je pokazala, da bi morala spoznanja, pridobljena v projektih, prispevati k dialogu o nacionalni politiki in se uporabljati kot podlaga za

⁷ Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta.

načrtovanje programov ES za državne in regionalne pomoči, kakor tudi, da si je treba še bolj prizadevati za izboljševanje rezultatov. V oceni je bilo ugotovljeno, da je treba pričeti dialog o dolgoročnih politikah z vladaми, da bi zagotovili, da se okolje in gozdovi v celoti vključijo v strateške dokumente za zmanjševanje revščine in v državne strateške dokumente⁸. V oceni je bila poudarjena tudi potreba po prilagodljivosti pri financiranju prihajajočih prednostnih nalog in pobud EU glede politike, na primer Akcijskega načrta EU o podnebnih spremembah in razvoju in Akcijskega načrta EU za izvajanje zakonodaje, upravljanje in trgovino na področju gozdov (FLEGT).

Dodatna podpora v višini 53 milijonov EUR med letoma 2000 in 2006 se zagotavlja s programom Finančni instrument za okolje – tretje države, katerega cilj je oblikovati zmogljivosti in upravne strukture ter podpirati okoljsko politiko in akcijske programe v tretjih državah, ki mejijo na Sredozemsko in Baltsko morje.

Štiriletni program (2003–2006) Inteligentna energija – Evropa ima zunanji sestavni del „COOPENER“, vzpostavljen kot del Pobude EU za energijo, ki je bila podlaga za oblikovanje ureditvene politike, načrtovanja in institucionalnega okolja za zagotavljanje energije v podporo razvojnim ciljem tisočletja. Predhodna ocena programa⁹ je poudarila pomen regionalnega sodelovanja in multidisciplinarnih projektnih ekip, ki jih bodo spodbujali s finančnimi projekti COOPENER, ter dejstvo, da je bila v nedavni preteklosti pogosto spregledana pomembna vloga energije pri razvoju in izkoreninjenju revščine.

2.3.2. *Spoznanja iz širšega mednarodnega okvira: potreba po vodstvu, večja skladnost, usklajeni ukrepi EU in uresničevanje obveznosti*

Podpora za večstranske okoljske sporazume se med drugim zagotavlja iz proračunske postavke mednarodnega okolja, ki znaša 8 milijonov EUR na leto. Z veliko večjo podporo držav članic se je iz pomoči ES financiralo nad 50 % več temeljnih stroškov in celo več dodatnega dela konvencij. Tako je bilo financiranje EU bistvenega pomena pri vzpostavitvi mednarodne okoljske arhitekture. Ta naloga je zdaj večinoma opravljena, vendar pa bo potrebna nenehna podpora za upravno strukturo in ocenjevanje globalnih okoljskih vplivov.

Središče pozornosti je zdaj namenjeno izvajanju, ki zahteva povsem drugačen obseg sredstev. EU bo imela tudi v prihodnje ključno vlogo v večstranskem okviru.

Čeprav si lahko manj bogate države nadvse prizadevajo za mednarodno dogovorjene cilje, jih pri nacionalnem uresničevanju pogosto ovirajo strukturne ovire, tržne pomanjkljivosti ter omejeni viri in zmogljivosti. Tudi kadar so okoljski cilji vključeni v nacionalne strategije za doseganje razvojnih ciljev novega tisočletja, niso dovolj pomembni, da bi zagotovili skromna vlaganja za zavarovanje pred dragim propadanjem okolja. Poleg tega so koristi od varstva okolja ponavadi dolgoročne in jih je težko uskladiti s kratkoročnimi načrtovanjem, ki ga narekuje revščina.

Če si Unija želi razširiti svoje mednarodno vodilno vlogo tudi na področje spodbujanja uresničevanja, bo morala v vedno večje evropske proračune za pomoči vključiti večjo

⁸ Strateški dokumenti za zmanjševanje revščine in državni strateški dokumenti ES.

⁹ „Predhodna ocena obnovljenega večletnega programa Skupnosti na področju energije (2007–2013)“, september 2004.

podporo za varstvo okolja in trajnostno gospodarjenje z viri, vključno z energijo. Podporo bi lahko v celoti zagotovile države članice, vendar izkušnje kažejo, da je ES zelo ustrezen kanal. EU že dolgo dokazuje, da je učinkovita pri pogajanju o ambicioznih okoljskih ciljih in ciljih glede trajnostnega gospodarjenja z viri v mednarodnih procesih. Vendar pa je bilo manj usklajevanja za spodbujanje izvajanja v partnerskih državah. Strokovne izkušnje držav članic in Komisije niso bile združene in ni bilo opazne kritične količine učinkovite podpore EU. Nedvomno je potrebna boljša usklajenost EU in to bi omogočila večja finančna vključenost ES.

To ne pomeni, da je ES edini skupni kanal. Svetovni sklad za okolje je bil ustanovljen ravno kot skupna pobuda za pomoč državam v razvoju pri kritju dodatnih stroškov zagotavljanja globalnih koristi. Vendar pa so nedavna pogajanja o dopolnitvi pokazala, da hočejo države članice EU storiti več od nekaterih drugih donatorjev. Poleg tega ima Svetovni sklad za okolje natančno določene naloge in pooblastila in ne zajema vseh pomembnih vprašanj.

Inovativni in prožni mehanizmi financiranja so nujno potrebni predvsem za spodbujanje prenosa okolju prijaznih tehnologij. Obstaja na primer interes, da se javna sredstva in uradna razvojna pomoč uporabijo kot vzvod za privabljanje več sredstev iz zasebnega sektorja, razvojnih bank in finančnih ustanov prek javno-zasebnih partnerstev. Nedavne izkušnje iz Pobude EU za energijo (EUEI), projektov COOPENER in Johannesburške koalicije za obnovljive energetske vire kažejo, da lahko EU zagotovi dragoceno pomoč v državah, regijah in gospodarstvih v razvoju z vzpostavitvijo prožnih instrumentov finančne podpore, ki dopolnjujejo pristope, ki so jih v preteklih letih vzpostavili drugi donatorji. To se je izkazalo za učinkovito pri stopnjevanju vključevanja energije v razvojne politike in strategije ter izboljševanju usklajenosti.

2.4. Utemeljitev tematskega pristopa

Državni in regionalni programi so poglavitni instrumenti sodelovanja s tretjimi državami in večji del podpore za okolje in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, vključno z energetskimi viri, je treba usmerjati prek teh programov. To še zlasti velja za vprašanja lokalne ali regionalne narave.

Tematski pristop je temeljno orodje za bolj usklajen, skladen in učinkovit pristop EU in ponuja veliko možnosti za dopolnjevanje ter dodajanje vrednosti geografskim instrumentom prek:

- posvečanja posebne pozornosti zadevam, ki so jasno opredeljene kot globalne prednostne naloge, in možnosti za spodbujanje globalnih javnih dobrin in boj proti globalnemu javnemu zlu, ki ga je težko odpraviti z geografskimi programi. To vključuje politično prepoznavnost v podporo pomembnim dejavnostim;
- zagotavljanja učinkovitega usklajenega načina za spodbujanje lastnih političnih prednostnih nalog EU tako, da se EU omogoči pomembnejša vloga v mednarodnih organizacijah, okoljskih in energetskih pobudah, procesih in partnerstvih ter zagotavljanje operativne podpore večstranskim okoljskim sporazumom in drugim organizacijam;

- pokrivanja vseh partnerskih držav, razen predpristopnih držav in možnih držav kandidat, da bi tako omogočili financiranje čezmejnih, regionalnih, medregionalnih, podregionalnih in globalnih pobud ter podporo političnemu dialogu na regionalni, medregionalni in globalni ravni;
- fleksibilnega programskega ciklusa, ki omogoča prilagajanje in sprejemanje pristopov, ki se razlikujejo od tistih, ki se običajno uporabljajo v geografskih instrumentih. Vključuje fleksibilnost pri izbiri izvedbenih partnerjev in hkrati omogoča partnerstva z organizacijami s sedežem v Skupnosti, raziskovalnimi organizacijami, civilno družbo, zasebnim sektorjem in mednarodnimi telesi ter organizacijami;
- možnosti za večjo integracijo okolja in energetskih virov v razvojne politike/strategije in načrtovanje. To vključuje podporo možnostim za vodenje in krepitev inovativnih ukrepov kot rešitev kompleksnih izzivov in je prvi korak k vključitvi tovrstnih dejavnosti v geografske instrumente pomoči.

Poleg tega je tematski pristop potreben tudi v primerih, ko ciljev ni mogoče doseči z državnimi in regionalnimi programi, na primer v razmerah, ki nastanejo po razrešitvi sporov.

Tematski program mora pripeljati do ukrepov v partnerskih državah in regijah, ki dopolnjujejo ukrepe, financirane v okviru geografskih instrumentov, in so skladni z njimi. **Zato je bistveno, da se obstoj tematskega programa ne uporabi za opravičevanje zanemarjanja pomena okolja, naravnih in energetskih virov pri načrtovanju državnih in regionalnih strategij.** Posebno pozornost je treba posvetiti potrebi po vključitvi ublaževanja in prilagajanja podnebnim spremembam ter možnostim za trajnostne energetske rešitve v geografske programe za spodbujanje dolgoročne ekonomske rentabilnosti in okoljske trajnosti podpore EU.

3. TEMATSKI PROGRAM

3.1. Področje uporabe programa

Čeprav bo večji del sredstev, ki jih zagotavlja instrument za razvojno in gospodarsko sodelovanje (DCECI – *Development Cooperation and Economic Cooperation Instrument*), osredotočen na razvoj, se bodo za spodbujanje drugih politik EU v tujini uporabljali tudi predlagani novi instrumenti zunanje politike. Za financiranje tega tematskega programa se bosta uporabljala tako instrument za razvojno in gospodarsko sodelovanje (DCECI) kot tudi evropski sosedski in partnerski instrument (ENPI – *European Partnership and Neighbourhood Instrument*).

Program bo podpiral ukrepe, ki obravnavajo okoljsko razsežnost zunanje politike, zlasti razvojno politiko, in spodbujal okoljsko in trajnostno energetske politiko EU v tujini. Program bo pokrival vse geografske regije razen predpristopnih držav in možnih držav kandidat. Glavna pozornost bo namenjena globalnim dejavnostim in ukrepom v državah v razvoju, ki bodo dopolnjeni z ukrepi v razvijajočih se ekonomijah in, v zelo omejenem obsegu v industrijsko razvitih državah, v okviru političnega dialoga in vzpostavljanja koalicij.

Tematski program bo podpiral tudi osrednji politični dialog, usklajevalno, analitično in posvetovalno funkcijo obstoječih in novih političnih pobud EU, vključno s Pobudo EU za vodo (EUWI), Pobudo EU za energijo (EUEI), Johannesburško koalicijo za obnovljive energetske vire (JREC) in Akcijskim načrtom za izvajanje zakonodaje, upravljanje in trgovino na področju gozdov (FLEGT).

Pretehtale se bodo možnosti za vključitev tematskega programa v svetovne pobude in za financiranje v zvezi s svetovnimi javnimi dobrinami.

Redni prispevki za kritje temeljnih stroškov večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenica je ES, se ne bodo financirali v okviru tematskega programa, temveč se bodo še naprej plačevali iz ločene proračunske postavke v okviru postavke „zunanje dejavnosti“.

3.2. Načela za načrtovanje programa

Ukrepi v okviru tematskega programa bodo temeljili na naslednjih vodilnih načelih:

- **subsidiarnost in komplementarnost**, pri čemer so geografski programi enaki tistim, ki so opisani v utemeljitvi tematskega programa zgoraj; usklajevanje in sodelovanje z državami članicami in drugimi donatorji bosta zelo pomembna;
- **skladnost** na notranji in zunanji ravni, v skladu s Pariško deklaracijo o učinkovitosti pomoči;
- **partnerstvo** v sodelovanju s široko vrsto medvladnih, državnih in nedržavnih akterjev na svetovni, regionalni, nacionalni ali lokalni ravni;
- **posvetovanja**, vključno z vključitvijo civilne družbe in zasebnega sektorja v proces večletnega načrtovanja programov in prek dialoga o najnovejših razvojnih dosežkih in trendih;
- **inovativnost in razširjanje**, s podpiranjem inovativnih politik, strategij in pristopov ter ustreznih načinov za njihovo razširjanje in posnemanje;
- upoštevala se bodo **medsektorska vprašanja**; poslabšanje okolja, netrajnostna uporaba naravnih virov in pomanjkanje trajnostnih in stroškovno dostopnih energetskih storitev vpliva zlasti na ženske, otroke in domorodsko prebivalstvo; demokracija, spoštovanje človekovih pravic in enake možnosti moških in žensk prispevajo k učinkovitemu zavzemanju za okolje, dobro vodenje pa je predpogoj za usklajevanje stebrov trajnostnega razvoja;
- **preprečevanje in reševanje sporov**; naravni viri (vključno z energetskimi viri) so vedno pogosteje vzrok regionalnih sporov, ki ogrožajo družbeno in okoljsko stabilnost; ti spori lahko imajo globalni učinek (med drugimi vplivi), saj lahko vplivajo na našo oskrbo z energijo; pri obravnavanju naravnih virov je treba upoštevati tudi dejstvo, da prihodki iz teh virov ne povzročijo ali potencirajo vedno spora, ampak da lahko tudi spodbujajo trajnostni razvoj; posebna podpora pobudam ekstraktivnih industrij za transparentnost bo prispevala k spremljanju družbenih in okoljskih posledic; tudi zavestna pripravljenost na elementarne nesreče lahko uspešno

prispeva k ohranjanju okolja in preprečevanju negativnih učinkov na varnost oskrbe z energijo.

Program se bo izvajal v skladu z reformo upravljanja zunanje pomoči iz leta 2000, ki med drugim predvideva dekoncentracijo upravljalskih pristojnosti in njihov prenos na delegacije, kjer je to primerno.

Komisija bo po postopkih komitologije določila štiriletni (2007–2010) in nato triletni (2011–2013) tematski strateški dokument (programski dokumenti).

Na podlagi večletnega načrtovanja programov bo Komisija pripravila letne delovne načrte, v katerih bo opredelila prednostne ukrepe, ki jih je treba podpreti, posebne cilje, pričakovane rezultate in okvirne zneske.

Kar zadeva vmesni pregled, se bo med prvim triletnim obdobjem (2007–2009) izvedlo zunanje ocenjevanje dejavnosti za zagotovitev izhodišč za pripravo drugega tematskega strateškega dokumenta (2011–2013). Poročila se bodo posredovala državam članicam in Evropskemu parlamentu in se nato obravnavala skupaj z njimi.

3.3. Cilji

Cilji programa so:

- pomagati državam v razvoju pri doseganju razvojnih ciljev novega tisočletja in se zlasti približati razvojnemu cilju novega tisočletja št. 7 o okoljski trajnosti z zagotovitvijo orodij in primerov dobre prakse ter inovativnih pristopov;
- spodbujati okoljsko integracijo in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, vključno z energetske viri prek vseh oblik zunanje pomoči ES;
- spodbujati skladnost politik EU, ki zadevajo globalno okolje in globalno varnost oskrbe z energijo ali okolje in varnost oskrbe z energijo partnerskih držav;
- omogočiti Evropski skupnosti in pomagati EU pri izpolnjevanju njenih mednarodnih obveznosti in zavez iz večstranskih okoljskih sporazumov in drugih procesov, zlasti kar zadeva pomoč državam v razvoju;
- spodbujati mednarodno upravljanje okolja in okoljske ter energetske politike EU v tujini;
- podpirati možnosti trajnostnih energetskih virov v partnerskih državah in regijah.

4. PREDNOSTNE NALOGE

Tematski program bo zagotavljal podporo v okviru naslednjih širših poglavij:

4.1. Začetna dela v zvezi z razvojnim ciljem novega tisočletja št. 7: spodbujanje okoljske trajnosti

Vprašanja, ki jih je treba obravnavati, vključujejo:

- **vzpostavljanje institucij in kadrov za okoljsko integracijo v državah v razvoju**, vključno z usposabljanjem za vključitev okolja v regionalne in nacionalne razvojne strategije ter izboljšanje analize okoljske politike; usposabljanje za začetek izvajanja obveznosti in zavez iz svetovnih ali regionalnih okoljskih konvencij, pobud in procesov in usposabljanje za okrepitev raziskovanja in gospodarjenja z naravnimi viri, vključno z energetskimi viri;
- **podpiranje akterjev civilne družbe in posvetovalnih platform**, ki igrajo pomembno vlogo pri zagovarjanju politike, in ukrepov za spodbujanje varstva okolja in trajnostne rabe virov, vključno z energetskimi viri;
- **okoljsko spremljanje in ocenjevanje** za izboljšanje kakovosti podatkov in kazalnikov, s čimer se dviga raven ozaveščenosti in zagotavlja oblikovanje politik na podlagi informacij;
- **razvoj inovativnih pristopov**, kot so plačevanje okoljskih storitev, okoljska davčna reforma, javna in zasebna partnerstva, inovativni tržno usmerjeni politični instrumenti, znanstveno utemeljeni politični pristopi in spodbujanje okolju koristnih tehnologij in mehanizmov za prenos tehnologij (znanja in izkušenj) v države v razvoju;
- **uporaba izkušenj EU**; s tesnim medinstitucionalnim sodelovanjem in drugimi strukturami, ki so bile vzpostavljene za razširjanje pristopov EU, lahko posredovali naše izkušnje in vzpostavili tesne vezi s ključnimi državami.

4.2. Spodbujanje izvajanja pobud EU in mednarodno sprejetih obveznosti

EU daje prednost programom zunanje pomoči, ki jih oblikujejo in vodijo posamezne države. Vendar pa obstajajo strukturni razlogi za to, da naši partnerji v večini primerov dajejo okoljski razsežnosti trajnostnega razvoja manj prednosti, to pa vpliva na dolgoročno sposobnost ohranitve razvojnih možnosti. Podpora, ki jo zagotavlja tematski program, mora spodbuditi in okrepiti učinkovito integracijo okoljskih vprašanj v nacionalne prednostne naloge. Odločitve, sprejete za uresničevanje okoljske razsežnosti trajnostnega razvoja in stopnje izvajanja mednarodno sprejetih obveznosti, v primeru globalnih okoljskih javnih dobrin vplivajo na vse države. Področja, za katere bi se lahko omogočila tematska podpora so:

- **Pobude EU za trajnostni razvoj.** Tematski program bo dopolnjeval geografsko podporo in podpiral obstoječe pobude EU, zlasti s pospeševanjem političnega dialoga in procesov usklajevanja, analiz in posvetovanj. Sedanje pobude, predvsem Pobuda EU za vodo (EUWI), Pobuda EU za energijo (EUEI), Johannesburška koalicija za obnovljive energetske vire (JREC) in Akcijski načrt za izvajanje zakonodaje, upravljanje in trgovino na področju gozdov (FLEGT) skupaj z možnimi ukrepi nastajajočih političnih prednostnih nalog zagotavljajo okvire za sodelovanje med EU in partnerskimi državami, vključno z vladami, zasebnim sektorjem in civilno družbo. Poleg tega z uporabo inovativnih pristopov zagotavljajo možnost za spodbujanje finančne podpore zasebnega sektorja.

- **Podnebne spremembe.** Izvajanje akcijskega načrta EU o podnebnih spremembah v okviru razvojnega sodelovanja¹⁰, zlasti izvajanje integrativnih ukrepov, povezanih s štirimi strateškimi cilji akcijskega načrta. Poleg tega izvajanje Strategije za uspešen boj proti globalnim podnebnim spremembam¹¹, zlasti prek usposabljanja, analiz in ozaveščanja o ublažitvi učinkov in možnostih za in potrebah po prilagoditvi v ključnih gospodarskih sektorjih, podpore prizadevanjem držav v razvoju za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in spodbujanje naložb v čiste tehnologije ter pripravo načrtov prilagoditve.
- **Biotska raznovrstnost.** Podpora cilja za leto 2010 glede bistvenega zmanjšanja izgube biotske raznovrstnosti, zlasti na področjih z visoko stopnjo biotske raznovrstnosti. Ukrepi bodo temeljili na akcijskem načrtu biotske raznovrstnosti EU za gospodarsko in razvojno sodelovanje, vključno s krepitvijo zmogljivosti ustreznih agencij, ki so vključene v ohranjanje in trajnostno rabo biotske raznovrstnosti, vključno s kmetijsko biotsko raznovrstnostjo. Pozornost bo namenjena tudi vzpostavljanju institucij in kadrov za delo z biološkimi dejavniki.
- **Dezertifikacija.** Prednostni ukrepi, opredeljeni v Konvenciji ZN o boju proti dezertifikaciji, kot je zagotavljanje orodij za pomoč pri integraciji ciljev Konvencije v razvojne strategije.
- **Gozdovi.** Program bo podpiral ukrepe, ki povečujejo prispevek gozdov k trajnostnemu razvoju, kot so lokalno upravljanje gozdnih virov in ohranitvenih območij, in sektorske procese politične reforme, ki vključujejo tudi procese iz nacionalnih gozdnih programov. Spodbujali se bodo inovativni pristopi, ki povezujejo gozdove s podnebnimi spremembami, preprečevanjem sporov in zdravjem.
- **Nezakonita sečnja in upravljanje gozdov.** Slabo vodenje, korupcija in nezakonita sečnja so ključne omejitve za trajnostno in uravnoteženo upravljanje gozdov in posledično za korist, ki bi jo družba in prihodnje generacije od proizvodov in storitev lahko imeli. ES si prizadeva za izboljšanje upravljanja gozdarskega sektorja in odpravo nezakonite sečnje z Akcijskim načrtom za izvajanje zakonodaje, upravljanja in trgovine na področju gozdov (FLEGT).
- **Ribolovni in morski viri.** Program bo osredotočen na izboljšanje upravljanja in vodenja ribolovnih in morskih virov, zlasti na čezmejna vprašanja in okoljske ukrepe, ki krepijo trajnostno rabo ribolovnih in morskih virov, varstvo koralnih grebenov in upravljanje obalnih con.
- **Skladnost z okoljskimi standardi (za proizvode in proizvodne procese).** Proizvajalci v državah v razvoju morajo izpolnjevati vse strožje standarde, vključno s trajnostnimi parametri za izvoz na trge razvitih držav. Ekološke oznake in zasebni sistemi certificiranja, ki izpolnjujejo mednarodno sprejete standarde, igraje vse bolj

¹⁰ Akcijski načrt za spremljanje strategije EU o podnebnih spremembah v okviru razvojnega sodelovanja I (Akcijski načrt za obdobje 2004–2008), o katerem se je Svet dogovoril 22. novembra 2004.

¹¹ Sporočilo Komisije „Uspešen boj proti globalnim podnebnim spremembam“ z dne 9. februarja 2005 – COM(2005) 35.

pomembno vlogo na izvoznih trgih razvitih držav. Proizvajalcem v državah v razvoju bi se lahko zagotovila pomoč za izpolnjevanje teh novih zahtev.

- **Dobro upravljanje kemikalij in odpadkov.** Razvojno sodelovanje temu področju ne posveča pozornosti, zato se pripravljajo nove pobude za povečanje pomena tega področja. Omenjene pobude vključujejo strateški načrt za Baselsko konvencijo o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov prek meja in njihovega odstranjevanja, Rotterdamsko in Stockholmsko konvencijo o kemikalijah in strateški pristop k mednarodnemu upravljanju kemikalij, ki je v pripravi.
- **Onesnaževanje zraka.** Onesnaževanje zraka močno ogroža zdravje zlasti v večjih mestih držav v razvoju. EU lahko zagotovi strokovno znanje in izkušnje za izboljšanje razumevanja te težave in zakonsko ureditev čezmejnega onesnaževanja zraka.
- **Trajnostna proizvodnja in poraba.** Zlasti razvijajoče se ekonomije se zanimajo za koristi, ki jih lahko potegnejo iz izkušenj EU v zvezi s političnimi pristopi in uporabo različnih instrumentov, kot so zakonodajni in gospodarski ukrepi, ki zagotavljajo, da hitra rast ne povzroči nesprejemljivih vplivov na okolje in varnost oskrbe z energetske viri.

4.3. Boljše vključevanje s strani EU

- **Revščina in okolje v okviru novih oblik zagotavljanja pomoči.** Premik k usklajevanju proračunske podpore in donacij pomeni, da so potrebni novi pristopi za vključitev vprašanj glede vplivov na okolje v oblikovanje politik. Za obravnavanje povezav med revščino in okoljem, izboljšanje usklajevanja donacij in pripravo splošnih strateških okoljskih ocen bodo potrebni posebni ukrepi.
- **Krepitev strokovnega znanja in izkušenj za EU in spodbujanje skladnosti.** V novi izjavi o razvojni politiki (*Development Policy Statement – DPS*) je Komisija pozvana, naj okrepi svoje analitične zmogljivosti glede številnih razvojnih vprašanj in deluje kot vir informacij za EU v skladu s Pariško deklaracijo o učinkovitosti pomoči. Okrepljene zmogljivosti bi lahko spodbujale tudi skladnost med politikami EU, ki zadevajo globalno okolje ali okolje partnerskih držav.
- **Vključenost in dekoncentracija.** V okviru upravljanja pomoči se od delegacij pričakuje, da zagotovijo, da je po potrebi na voljo strokovna pomoč, to pa krepi sodelovanje z državami članicami. Tematski program lahko pomaga dodatno povečati zahtevano strokovno znanje in izkušnje v okoljskem in energetske sektorju.

4.4. Krepitev upravljanja okolja in vodstva s strani EU

Stabilno mednarodno upravljanje okolja je ključnega interesa za EU. Boljše upravljanje naj bi vladam pomagalo razumeti in obravnavati vprašanja ter trajnosti pripisati večji pomen. To zahteva:

- **prizadevanja za skladnost med okoljskim stebrom in drugimi stebri upravljanja okolja za trajnostni razvoj.** EU daje posebno prednost bolj skladnemu institucionalnemu okviru za okoljske dejavnosti v sistemu ZN. Preoblikovanje okoljskega programa ZN (*United Nations Environmental Program – UNEP*) v

okoljsko organizacijo ZN bi ustvarilo možnosti za učinkovitejše spodbujanje politične skladnosti na globalni ravni;

- **pomoč regionalnemu in mednarodnemu okoljskemu spremljanju in ocenjevanju.** Potrebna je podpora za učinkovito sodelovanje znanstvenikov in strokovnjakov iz revnejših držav in razširjanje rezultatov oblikovalcem politik. To bi vključevalo mednarodno sodelovanje pri oblikovanju okoljsko-ekonomskih modelov skupaj z vzpostavljanjem institucij za analizo okoljske politike in vesoljsko spremljanje ter sisteme tehnologij za informacije na kraju samem;
- **zagotavljanje dodatne podpore sekretariatom večstranskih okoljskih sporazumov** za krepitev mednarodnega upravljanja okolja in vodilne vloge EU. Podpora bi sekretariatom omogočila dostop do dodatnega strokovnega znanja in izkušenj in tako pospešila njihovo delo ter izboljšala skladnost, ter spodbudila sekretariate in okoljski program ZN k boljšemu medsebojnemu sodelovanju in sodelovanju z razvojnimi agencijami ZN ter mednarodnimi finančnimi institucijami. Treba je podpirati sodelovanje držav v razvoju na srečanjih v zvezi z večstranskimi okoljskimi sporazumi;
- **spodbujanje učinkovite skladnosti in izvršilnih ukrepov za večstranske okoljske sporazume,** vključno s podpiranjem spremljanja in zagovorniških skupin. Popolnoma razumljivo je, da si države v razvoju glede izboljšanja skladnosti želijo pomoč pri vzpostavljanju institucij in kadrov, ne pa kazenskih ukrepov;
- **spodbujanje mednarodnih okoljskih in energetskih organizacij in procesov,** vključno z okoljskim programom ZN in komisijo ZN za trajnostni razvoj, forumom ZN za gozdove, strateškim pristopom k mednarodnemu upravljanju kemikalij, mednarodnim odborom za trajnostno rabo virov, OECD, Mednarodno agencijo za energijo, razpravami o dolgoročnih dejavnostih sodelovanja za obravnavo podnebnih sprememb, trgovinskimi in okoljskimi procesi ter partnerskimi pobudami;
- **podpiranje civilne družbe ter ustvarjalnih skupin za okoljske in energetske politike.** Mednarodne in regionalne skupine civilne družbe in ustvarjalne skupine za okoljsko politiko imajo pomembne mednarodne zagovorniške funkcije in vzpostavljajo lokalne zmogljivosti v državah v razvoju in sosednjih državah prek nacionalnih partnerjev;
- **izboljšanje učinkovitosti mednarodnih pogajanj.** Usposabljanje za pogajanja v državah v razvoju in povečanje dosega EU prek dialoga s partnerji se bosta obrestovala.

4.5. Podpiranje možnosti za trajnostne energetske vire v partnerskih državah in regijah

Potreben je usklajen pristop, ki gradi na predhodnih dejavnostih programa za spodbujanje obnovljivih virov in učinkovite rabe energije v državah v razvoju COOPENER, temeljnih funkcijah Pobude EU za energijo in Johannesburške koalicije za obnovljive energetske vire, ki jo financira EU. Ključni cilji morajo vključevati institucionalno podporo za izboljšanje dostopa do trajnostnih energetskih storitev za boj proti revščini v državah in regijah v razvoju ter podporo ukrepom v razvijajočih se ekonomijah, katerih cilj je

izboljšati varnost globalne oskrbe z energijo in varovati globalno okolje. Podpora, zagotovljena v okviru tematskega programa, mora obravnavati zlasti:

- **vključitev trajnostnih energetske virov** v razvojne načrte in strategije (zlasti strategije boja proti revščini) na regionalni, nacionalni in lokalni ravni;
- **razvoj institucionalne podpore in tehnične pomoči** ter krepitev zmogljivosti za oblikovanje politik, zakonsko ureditev in načrtovanje energetske virov, vključno s podpiranjem pobud tesnega medinstitucionalnega povezovanja za širjenje izkušenj EU in vzpostavitve povezav s ključnimi državami ter z dobro usmerjenimi javnimi naročili;
- **oblikovanje ugodnega zakonodajnega in političnega okvira za pridobitev novih podjetij in investitorjev** za obnovljive energetske vire in učinkovito proizvodnjo in rabo energetske virov ter zagotovitev hitrega tehnološkega napredka z uporabo novih tehnologij na teh področjih;
- krepitev **vloge energetske virov kot sredstva za ustvarjanje prihodkov za revne** in varovanje/izboljšanje ustvarjanja prihodkov za druge končne uporabnike energetske virov z oblikovanjem kritične mase človeškega kapitala z najnovejšim strokovnim znanjem in izkušnjami v zasebnem sektorju, zlasti pri zagotavljanju energetske storitev in v ciljnih sektorjih končne uporabe;
- **spodbujanje inovativnih pristopov financiranja** , vključno z javnimi in/ali zasebnimi energetske partnerstvi in mehanizmi za spodbujanje prenosa in uporabe tehnologij;
- **spodbujanje regionalnega sodelovanja** med vladami, nevladnimi organizacijami in zasebnim sektorjem na navedenih področjih in utiranje poti za infrastrukturo regionalnega medsebojnega povezovanja, ki lahko ustvari ekonomije obsega, zlasti v majhnih državah, kot je predlagano v novi strategiji EU za Afriko¹²; tesno usklajevanje z drugimi donatorji in posojilnimi programi bo bistveno za uspešno izvajanje te prednostne naloge.

Te pobude je treba izvajati v tesni povezavi s prihodnjim programom ES „Inteligentna energija – Evropa“¹³, ki je sestavni del Okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (2007–2013), saj te pobude zagotavljajo možnost za izražanje politike EU v tujini.

¹² COM(2005) 489.

¹³ COOPENER II.

ANNEX 1

Annex 1: Important Commitments by the EU and the International Community

The European Consensus on Development

- Primary and overarching objective of EU development cooperation is the eradication of poverty in the context of sustainable development, including pursuit of the MDGs
- Help developing countries to achieve the objectives agreed at the UN conferences.
- improving policy coherence for development in order to accelerate progress towards attaining the MDGs, COM (2005)134 final.

Climate (Kyoto Protocol)

- Developed countries are committed to reducing their collective greenhouse gas emissions by about 5% below 1990 levels in the period 2008 – 2012. The EU 15 target is -8%.

Biodiversity and Natural Resources (JPoI)

- Achieve, by 2010, a significant reduction in the current rate of loss of biological diversity.
- Maintain or restore depleted fish stocks to levels that can produce the maximum sustainable yield by 2015.

Forests (EU commitment at WSSD)

- FLEGT is a political commitment to improve forest governance and eliminate illegal logging

Desertification (JPoI)

- Integrate measures to prevent and combat desertification in poverty and sustainable development strategies

Chemicals (JPoI)

- Aim, by 2020, to use and produce chemicals in ways that do not lead to significant adverse effects on human health and the environment.

Water (MDG 7, JPoI and EU commitments at WSSD)

- Develop integrated water resources management and water efficiency plans by 2005.
- Halve, by 2015, the proportion of people without access to safe drinking water and basic sanitation
- The EU Water Initiative is a political commitment by Member States and the Commission to contribute to the achievement of the MDG and WSSD targets for water and sanitation and provides a framework for dialogue with partner countries and stakeholders on sector policies and priorities.

Energy (JPoI and EU commitments at WSSD)

- Improve access to reliable and affordable energy services for sustainable development, sufficient to facilitate the achievement of the Millennium Development Goals and meet the growing need for energy services in the longer term to achieve sustainable development (JPoI Paras 9 & 20).
- The EU Energy Initiative is a long-term political commitment by Member States and the Commission to increase the focus on the role of energy in poverty alleviation and sustainable development, as well as in facilitating the achievement of the MDGs.
- The Johannesburg Renewable Energy Coalition. A coalition of 88 governments are cooperating to substantially increase the global share of renewable energy through the market on the basis of ambitious time-bound targets and regular reviews of progress.

Sustainable Development (JPoI)

- Encourage and promote the development of a 10-year framework of programmes to accelerate the shift towards sustainable consumption and production.

Governance (JPoI and the UN Millennium Summit Review)

- Adopt new measures to consolidate institutional arrangements for sustainable development at international, regional and national levels.
- Agreement to explore the possibility of a more coherent institutional framework to allow more efficient environmental governance within the UN system.

Research: the EU Framework Programmes for Research (FP6 and FP7):

- The new framework programme for 2007 - 2013 will support relevant research, and provide background for “knowledge based approach”.

ANNEX 2

A non-exhaustive list of key environment and sustainable natural resource issues, including energy, which are of concern to the EU

In the last 50 years the world's population has almost trebled and humans have changed ecosystems more extensively than in any similar time period to meet the growing demand for food, fresh water, timber, fibre and fuel. For example, between 1960 and 2000 world food production increased by about 2.5 times, water use doubled, timber production grew by 50% and hydropower capacity doubled¹⁴. In the same period atmospheric concentrations of carbon dioxide grew by 20% above pre-industrial levels. As a result of these pressures, 15 of the 24 ecosystem services examined by the Millennium Ecosystem Assessment are being degraded or used unsustainably and present an obstacle to achieving the MDGs. These services include provision of capture fisheries, wild food, wood fuel, genetic resources, natural medicines and fresh water, as well as air and water purification, erosion control and the regulation of natural hazards and pests.

Further population growth of 2 billion is predicted by 2030. Combined with the long-term economic growth rate required to pull everyone out of extreme poverty (3.6% per capita p.a. in low income countries), this means the world economy could grow fourfold by 2050¹⁵. It is essential to ensure that natural resources are used sustainably so that production and consumption patterns do not exceed the earth's capacity to supply resources or absorb the wastes and emissions generated by such growth. This will be a fundamental challenge for the world community, and especially for the emerging economies and developing countries. Efforts over the next 10 years to make patterns of development more sustainable will be crucial in affecting the long-term outcome.

The main issues are highlighted in more detail in the following paragraphs.

Climate change. During the last century the earth's average surface temperature rose by around 0.6°C and is predicted to rise by a further 1.4 to 5.8°C by 2100¹⁶, with a consequent rise in sea levels of 9 to 88 cm threatening island and coastal communities, and greater frequency and severity of extreme weather events. Predicted temperature rises will have profound consequences for water cycles, agriculture, disease and biodiversity, and the number of environmental refugees is expected to rise to 50 million by 2010 and up to 200 million by 2050 as a result¹⁷. Addressing climate change requires international cooperation aimed at achieving the existing Kyoto Protocol Commitments, but also to develop long-term cooperative action. Mitigation of greenhouse gas emissions is crucial, especially in industrialised countries and emerging economies. Substantial changes are needed in how the world produces and uses energy, as is technological change in all economic sectors. In view of the already unavoidable impact of climate change, in many developing countries cooperation will need to concentrate on adaptation and on reducing vulnerability to climate change but should also stimulate investment in clean technologies.

¹⁴ Millennium Ecosystem Assessment.

¹⁵ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (World Bank).

¹⁶ Intergovernmental Panel on Climate Change, 3rd Assessment Report.

¹⁷ Myers, N. (2005) Environmental refugees: an emergent security issue, 13th Economic Forum, Prague 23-27 May.

Biodiversity. Maintaining biodiversity at genetic, species and ecosystem levels offers many local and global benefits. Healthy and fully-functioning ecosystems provide a wide range of essential goods, such as foods, fuels, building materials and medicines. They also provide a variety of services, such as cycling nutrients, creating fertile soils, fixing carbon, purifying air and water, providing genetic material for crops and livestock, pollination, controlling floods and erosion, and checking pests, diseases and alien species. Ecosystems support primary production (agriculture, fisheries, forestry), secondary production (textiles, pharmaceuticals) and service industries (tourism, well-being, recreation). The costs of failing to protect biodiversity are immense – in terms of lost goods and services to these sectors of the economy. Further, restoring degraded ecosystems, or substituting artificially for these biodiversity goods and services where natural systems fail is frequently much more costly than looking after them in the first place. Poor people in developing countries, with little access to markets, are particularly reliant on ecosystem goods and services.

Water. One third of the world’s population live in countries that are water-stressed¹⁸ and this proportion is likely to increase to two thirds by 2025 with implications for peace and security. Over 1.1 billion people have no access to safe drinking water and 2.4 billion lack improved sanitation. Integrated water resources management is essential worldwide if human needs for consumption, agriculture and industry are to be balanced with the water needs of healthy ecosystems. Polluted ecosystems and poor water management have a detrimental effect on economic growth, health and livelihoods. Improving access to safe water and sanitation and improved water resource management are key steps to achieving many of the Millennium Development Goals (MDGs).

Forest management. Natural forests are centres of biodiversity and important stores of carbon and disturbing these ecosystems contributes to biodiversity loss and climate change. An estimated 1.6 billion poor people rely heavily on forests for their livelihoods, including food security (bushmeat, fruits and vegetables), health (medicinal plants), shelter (building materials), and energy (fuelwood and charcoal). Forests also provide environmental services such as watershed protection. Forest-based industries are an important source of employment and export revenues, and are a driver of economic growth. Rapid global deforestation and poor governance jeopardise this valuable resource endowment.

Fisheries and marine resources. Lack of effective governance often results in over-exploitation of the resource base, threatening the nutritional status of major population groups, particularly people from the poorest African and South Asian countries, for whom fish and marine products constitute an essential part of their protein intake. Coral reefs are major centres of biodiversity and important in protecting shorelines, which are often densely inhabited and the basis for considerable economic development through eco-tourism.

Desertification and land degradation lead to the loss of productive land. An estimated 900 million people across the world live in ‘drylands’, which cover about 30% of the earth’s land surface. These drylands, which have low and variable rainfall, are very fragile. Due to their low productivity, they are also often politically and economically marginalised and receive little attention from most governments. Surveys show that nearly 70% of drylands worldwide suffer varying degrees of degradation and desertification.

¹⁸ Countries using more than 10% of total supply where water shortage is likely to impede development.

Use of natural resources in growing economies. The links between growth and natural resource use change depending on the absolute level of development. In poor societies the links between poverty and natural resource degradation often lead to a vicious circle of negative growth, increasing poverty and further over-exploitation of the natural resource base. As economies develop, different patterns set in and positive economic growth brings a new set of environmental pressures. Rich economies such as the EU have an ecological footprint that extends beyond its borders. Indeed, the EU contains 7% of the world's population but consumes 16% of the products of the earth's biocapacity¹⁹. In emerging economies and even in developing countries with significant wealthier sectors of society, the environmental effects of affluence are of growing concern. Natural resources need to be managed sustainably to break the link between economic growth and environmental degradation. This needs to be done by taking into account the full life cycle of resource use, covering their supply, use phase and the final disposal of waste. New EU policies, including the Thematic Strategies on resource use, waste and Integrated Product Policy, build on this logic, aiming to ensure that the negative impacts of resource use and products are reduced without simply shifting them to other countries. These policy developments are of great interest to emerging economies.

Bio-technology promises remarkable advances in medicine, agriculture and other fields and may have the potential to decrease pressure on land use, increase sustainable yields on marginal lands and reduce the use of water and agro-chemicals in agriculture. However, genetic engineering is a very new field and there are potential adverse effects on biological diversity and risks to human health. These could be of particular concern in developing countries which house most of the wild relatives of domesticated crops but lack capacity to assess and manage risks and thus to ensure bio-safety.

Chemicals and pesticides can bring enormous benefits to man and are the products of rapidly growing and globalising industries. However, when badly managed they are also the cause of major health and other problems, especially in developing countries. Uncontrolled transport and storage of **hazardous waste** and unsound management of all wastes also bring threats to the environment and human health. The costs of unsound chemicals and toxics management are widespread and borne disproportionately by the poor; yet least developed countries are often unaware of the economic burdens posed by poor management.

Energy access. Nearly two billion people do not have access to modern energy services. Developing countries' supplies of energy are insecure and unreliable: firewood, charcoal, crop residues and animal wastes account for approximately 30% of primary energy use; electricity supplies are limited and often erratic; and net oil importers are particularly vulnerable to high global oil prices. Better access to secure, affordable and sustainable energy services is essential for achieving the MDGs, for the eradication of poverty, and to support the productivity increases and economic growth both in rural and in urban areas.

¹⁹ The European environment: State and outlook 2005. European Environment Agency - NB: figures quoted include Switzerland.

Secure and affordable energy supplies. The volatility of energy prices (notably oil and gas) brings important economic impacts to all countries and the businesses on which their economies depend, especially those countries with emerging economies. Working together to establish plans, strategies and systems for ensuring secure and sustainable energy services at affordable prices, without causing excessive damage to either the local or the global environment, is therefore an important priority for both the public and private sectors in the EU and for its neighbours and partners worldwide.

Air Pollution is closely related to the burning of fossil fuels, in particular coal, and thus there are clear links between air pollution and policies on energy and climate change. Such pollution is growing rapidly in emerging economies. Tackling air pollution brings major health benefits not only in those economies but even in poorer, biomass-dependent developing countries. Nearly 1.6 million people die each year from the effects of indoor pollution from fuelwood and other solid fuels²⁰. Air pollution travels long distances. While emissions from the EU are decreasing there is increasing evidence that the long range transport of air pollution into the EU is increasing. This is one of the reasons why the Commission is co-chairing a “Task Force on Hemispheric Transport of Air Pollution”, which looks at the technical/scientific issues surrounding hemispheric contributions to air pollution. Recently the UNEP has drawn attention to the trans-boundary effects of air pollution from the emerging economies of Asia.

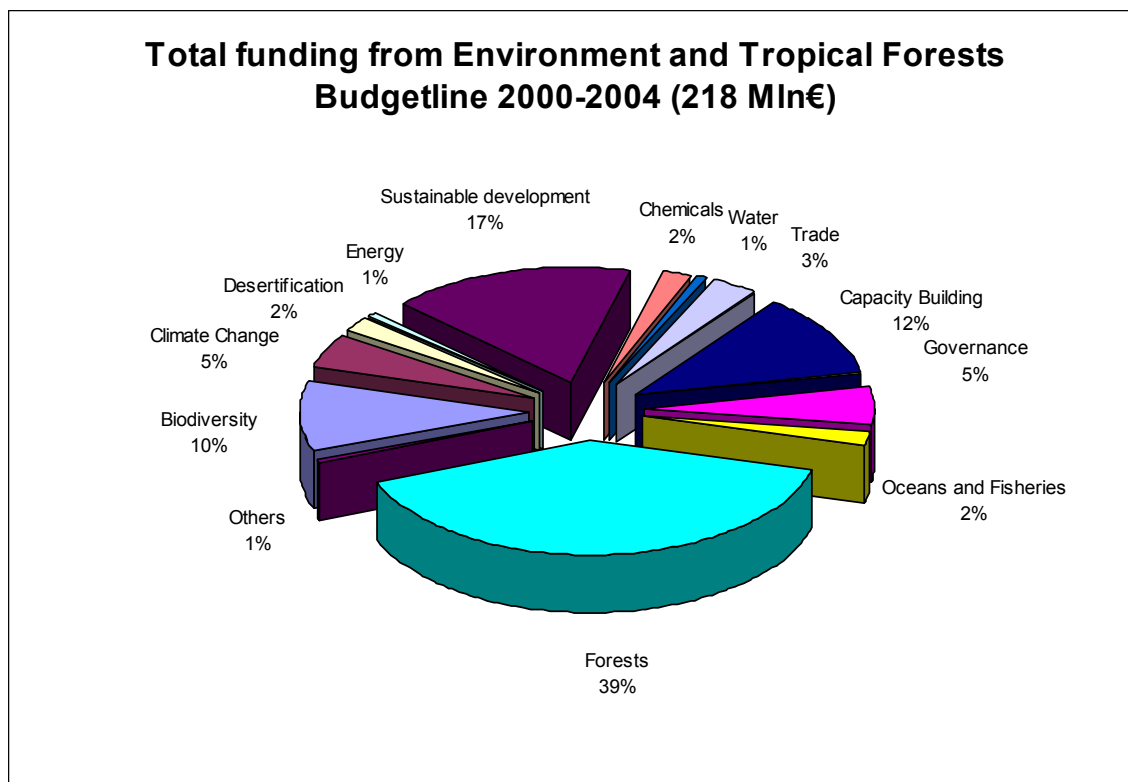
²⁰ WHO (2000) *Air pollution*, WHO Fact sheet 187.

ANNEX 3

Current Funding instruments

Regulations (EC) No 2493/2000 and (EC) No 2494/2000 on the Environment in Developing Countries and Tropical Forests and Other Forests in Developing Countries expire in 2006. These budget lines were first created in 1992 to implement pilot actions and strategic studies and merged in 2001 into budget line 21 02 05. The emphasis is on work in developing countries that fosters sustainable forest management and environmental protection and allocations are made both through calls for proposals aimed at NGOs, among others, and by way of targeted projects undertaken by IGOs in support of EC policy objectives.

Table: funding by different sectors (budget line 21-02-05, 218 M € between 2000-2004)

Note: for sectors such as energy, this graph does not reflect the overall share of granted support. In fact, support to energy projects has also been given in the frame of other headings like under “forest”, “sustainable development” and others.

The Life-Third countries part of Regulation (EC) No 1682/2004 expires at the end of 2006. It is active in non-EU countries around the Mediterranean and Baltic seas and helps to establish the capacities and administrative structures needed in the environmental sector and in the development of environmental policy and action programmes. Priority is given to projects that promote cooperation at trans-frontier, trans-national or regional level. The Commission's International Environment budget line 07 02 01 commits between €6 and 8 million a year, of which an increasing share (currently about €2 million) is needed for regular contributions for the core costs of MEAs. The legal basis for regular contributions is provided by the decisions on EC ratification while the rest of the line is based on the Annual Work Programme of DG Environment. The line supports global and European regional MEAs and other international environmental processes. For example, using the budget line and other resources, the EC pays for preparatory analytical work required for negotiations, helps developing countries to participate in environmental meetings, and holds dialogues with key partners on major issues.

Budget Lines 06.04.02 and 06.01.04.09 "COOPENER" funds initiatives that promote renewable energy sources and energy efficiency in developing countries, and address sustainable energy services for poverty alleviation in the context of the EUEI. €5 million p.a. was committed on these budget lines in 2003-05.

List of Acronyms

DCECI	Development Cooperation and Economic Cooperation Instrument
DPS	Development Policy Statement adopted by the Council, European Parliament and the Commission on 22 November 2005
6th EAP	Sixth Environmental Action Programme, Decision 1600/2002/EC, OJ L242/1 of 10/09/2002
EC	European Community
ENPI	European Neighbourhood Policy Instrument
EUEI	European Union Energy Initiative
EUWI	European Union Water Initiative
EU	European Union
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade
GEF	Global Environment Facility
FP6	Framework Programme for Research no 6
IEA	International Energy Agency
IEE	Intelligent Energy - Europe
IFI	International Financial Institution
IISD	International Institute for Sustainable Development
IUCN	World Conservation Union
IPA	Pre-Accession Instrument
IPCC	Inter-governmental Panel on Climate Change
JPoI	Johannesburg Plan of Implementation adopted at WSSD
JREC	Johannesburg Renewable Energy Coalition
MEA	Multilateral Environmental Agreement
MDG	Millennium Development Goals
PEP	Poverty-Environment Partnership
PRSP	Poverty Reduction Strategy Paper
NGO	Non-Governmental Organisation
SAICM	Strategic Approach to International Chemicals Management
UNCBD	United Nations Convention on Biological Diversity
UNCCD	United Nations Convention on Combating Desertification
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNDP	United Nations Development Program
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFF	United Nations Forum on Forests
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
WRI	World Resources Institute
WWF	World Wide Fund for Nature
WSSD	World Summit for Sustainable Development
ACP-EU	Africa – Caribbean – Pacific - European Union
EDF	European Development Fund
AMCOW	African Ministerial Conference on Water
FEMA	African Ministers for Water and for Energy
AFLEG	African Forest Law Enforcement and Governance